

במסיבו. כמופמו: אמר רב מרי ברה דבת שמואל מאי קרא (שם א) "עד שהמלך במסבו נרדי נתן עז לרמו הטון ריחו". לאמריס:

מכנה - ע"פ

ש"ד. "ומשה יקח את האהל ונטה לו מחוץ למחנה", ותלא דברים ק"ו, מה ארון ד' שלא הי' מרוחק אלא י"ב מיל אמרה תורה "והי' כל מבקש ד' יצא אל אוה"מ", ת"ח שהולכים מעיר לעיר כו'. כדי להעיר את הקדושה הצפונה בנפשות ישראל, אחרי שכסה עליהם אבק עון העגל, היתה התרופה ההרחקה של אהל מועד מן המחנה, כדי שתצא אל הפועל התשוקה הפנימית לאור ד' הצפונה בלבן של ישראל, ע"י השתדלות ההליכה בצמאון. ומזה נראה מה רב הוא כח הגילוי של התשוקה לדברי תורה, המתגלה בפועל, ע"י הגרידה והגלות לשתות בצמא את דבריה. כי התשוקה נובעת מעומק לב המרגיש את נועם התורה, מה שהוא יותר נשגב מכל יקר שיוכל להתכנס בפה ולשון. כי תשוקת הנפש ואהבת הנשמה העורגת לדברי אלהים חיים, אין להכניסה במושג של ביטוי שפתים. ע"כ אין ערוך לגודל מעלת עצם הטורח של ההליכה מעיר לעיר וממדינה למדינה ללמוד תורה, המורה על חמדת הנפש הפנימית לאהבת ד' ודבר קדשו. כי מצד עצם מצות התורה מתגלה בכל ענין ודיבור של עסק בתורה רק פרט אחד מיוחד בענינו, והאהבה נובעת מרחיפת הנשמה המשכלת על הוד כללה של תורה ואור חמדתה מצד אלהיותה וכללותה, שהיא "אור עולם באוצר חיים"1.

אמנות חינוך יב ע"פ קצ

היסוד המתבאר כאן בצורה כליכך חריפה אינו רק סיפור דברים של ארוע שקרה בעבר, אלא נוגע הוא אלינו מאד. לעומת התרבות השולטת היום בכל, אשר שמה את כל הדגש וכובד המשקל על החיצוניות, על 'פעולות מורגשות וסימבולים מצויירים', על תמונות זוהרות וקוסמות שאין בתוכן מאומה והן ריקות מכל תוכן ערכי אמתי ומכל פנימיות ועז חיים, עולה מהמוסר בסוגיה זו הערך הישראלי השם את הדגש על הפנים, על המהות, על הנצח, על התוכן האלקי החי בקרבנו.

אין בנו שום חשק לתרגם את הנשמה לחיצוניות, לפרסום זול ומגושם. פרסום כזה הוא עשיית עגל, ניתוק הקשר שבין החיים אל הפנימיות. לפעמים מתוך כחנות טובות נחפזים לפרסם את האוצר הטוב, את ה'מתנה העליונה', כדי לזכות בה את הרבים, אבל לא זו הדרך. תפקידנו אינו להוריד את הקודש לעולם אלא להרים את העולם אל הקודש, אל גובה דעת ד' שבנשמתנו. הורדת הפנימיות אל החיצוניות לא רק שאינה מקדשת את החוץ, אלא אף גורא מכך: היא משפילה את הפנים והופכת אותנו לדבר זול הניתן לשיווק, לפרסום ולהצגה. זהו חילול הקודש, שהוא הדבר היותר גורא. כך עוברים ביום אחד מקודש הקודשים של הר סיני אל בערות וזוהמת העגל. לא זו הדרך. להיפך, הפנימיות 'צריכה מטבעה הסתרה גדולה', כי שם בסתר הוא עומקה ואמתתה, ומסתר חביון זה פועלת היא לשנות את החיים, את תפיסות העולם והמושגים, את סדרי העדיפויות ושימת הדגש על העיקר במקום על הטפל.

פא. אמר רב מרי ברה דבת שמואל, מ"ק "עד שהמלך במסבו נרדי נתן ריחו". כשנחפש את המקור מהיכן מתהווה הרע והכיעור, עד שהנטיה של ע"ז חוזרת ומבצבצת אחרי שכבר הורמה האומה בכללה למרומי הכרת אלהות טהורה ונאדרה בקודש, איך לא נכפף הרע המסותר, אשר מעמדו הוא משפלות הכללית של האדם בירידתו אל תהום הזנחמא האלילית, אחרי הארת האור הגדול אשר משך אחריו כ"כ באדיירות של חבה ושל טוהר את הנשמות, הכללית והיחידיות של האומה, בכללה ובפרטיה, במעמד הר סיני, - אמנם נמצא היסוד הרע לא בעצמות המהות הנפשית הישראלית, שכבר טוהרה, וכבר עלתה מידי השיקוע הכללי שכלל האדם עדיין נתון בתוכה, אבל היתרון הזה של הקודש המטוהר הוא שרוי בעומק הנסתר והחבוי של הנשמה. מתנה עליונה, סגולת עולמים של ישראל, היא הכרתה האלהית המטוהרה של כנסת ישראל, שהיא צריכה מטבעה הסתרה גדולה, צניעות פנימית וחשבון עצמי נפשי עמוק, עד שתתיסד עמוק עמוק בכל מעמקי הנפש. ואז בהשלמתה והשלטתה הפנימית, שכללה את כל כחות החיים, תוכל לצאת לאויר העולם, להודיע לעין כל, בביטוי, בהוראת פעולה ותנועה ניכרת אל החוץ. אבל החשק הפנימי להתגלות מיד אל החיים, להסביר את התוכן האלהי המתגלה בפעולות מורגשות, בסימבולים מצויירים, זהו חפץ של ההתפרסמות הבאה בלא עתה, היא יכולה לעכב את הטוהר ולעורר את הזוהם הנסתר של הארס האלילי לשוב לפעולתו המכוערה. וזהו רז מעשה העגל, הפחזות של התפרסמות המונית, בהתוכן האלהי אשר הזורת במעמד העליון של הר סיני. ותחת אשר בעוד "שהמלך במסיבו" דיה האהבה המסותרת לרוות כל נפש, ואין צורך לריח מתפור המורגש לעברים שונים, נתעקמה ההדרכה, ו"עד שהמלך במסיבו נרדי נתן ריחו", להגלות ולהתפרסם מה שהוא חבוי ומסותר בתוכיות רזי הלב. והפרסום מאחד את ההמוניות בירידתה ומעכר את ההכרה העליונה העומדת לנצח על כל, ולזכך את כל העולם כולו באורה הבהיר.